0296-0304- SS Marcellinus - Decreta ad Salomonem Episcopum

O93, f. 28vb; N442, f. 62rb; V630, f. 64va; I83, f. 135ra; VD38, f. 128rb; SG670, p. 269b; P9629, f. 38v

INCIPIUNT[1] DECRETA MARCELLINI PAPAE.

Marcellinus[2] episcopus sanctae ecclesiae catholicae urbis Romae Salomoni coepiscopo salutem.
Quam[3] laudabiliter[4] pro catholicae fidei veritate[5] moveris[6] et quam[7] sollicite dominico[8] gregi devotionem officii pastoralis impendas[9], tradita nobis per diaconum tuum fraternitatis <I83, f. 135rb> tuae scripta demonstrant, quibus notitiae nostrae insinuare curasti, qui[10] errorum <VD38, f. 128va> morbi[11] in regionibus[12] vestris[13] modo exorti sint[14]. Nam epistolae[15] sermo et commonitorii[16] series[17] et libelli tui textus eloquitur, quod[18] quidam errore decepti[19] dicunt ideo patrem[20] maiorem filio esse, <V630, f. 64vb> quia illi soli[21] sacrificium immolatur[22], et quod filius nullam[23] cum patre communis[24] operam habeat, et quod illud[25] propheticum de solo patre dictum sit: Sciant gentes, quoniam nomen tibi deus, tu solus altissimus super omnem terram, sive quod ideo minor est filius, quia ipse in cruce <SG670, p. 270 (770)a> pendens dixit: Deus, deus meus, quare me dereliquisti.
Quibus competens et congruum reddatur responsum, quia sicut patri ita etiam[26] filio non solum christianis[27] temporibus, verum etiam a[28] priscis[29] temporibus[30] sacerdotibus[31] variis multisque modis probamus sacrificium fuisse oblatum Daniele[32] propheta dicente: Non est locus, inquiunt tres pueri, ad sacrificandum nomini tuo et invenire misericordiam, sed in anima contrita[33] et spiritu humilitatis suscipiamur[34]. Et sicut holocaustomata arietum et taurorum agnorumque pingui<VD38, f. 128vb>um, ita fiat sacrificium nostrum in <I83, f. 135va> conspectu tuo hodie, ut placeat tibi. Et ut filium fuisse agnoscas, cui hi tres pueri sacrificium se[35] confessi[36] sunt obtulisse, ex ipsius regis ac tyranni, qui eos in fornacem[37] ignis mitti praeceperat, confessione[38] addisce, qui se[39] cum tribus quartum in ipso aestu<N442, f. 62va>antis[40] camini[41] incendio sociatum prodidit conspexisse. <SG670, p. 270 (770)b> Nonne, inquit, tres viros misimus in fornacem vinctos? Et dixerunt ei: Vere, rex. Et dixit: Ecce ego video quattuor[42] viros solutos et deambulantes in medio ignis, et aspectus quarti similis[43] est filio dei.
Idem dei[44] filius per prophetam loquitur dicens: Tibi offerent reges munera. Et ut haec de filio dei se dixisse[45] doceret, dicit[46]: Reges Tharsis et insulae munera offerunt[47], usque omnes gentes servient ei. Et ut[48] omnia haec superius designata[49] Christo filio dei doceamus fuisse oblata[50], in nativitate[51] eiusdem filii dei, quae[52] secundum carnem facta est, probamus fuisse completa[53] evangelio comprobante[54]: Cum natus esset[55] Iesus in Bethleem Iudae[56] in diebus Herodis regis, <VD38, f. 129ra> ecce magi ab Oriente[57] venerunt Hierosolimam dicentes: Ubi est, qui natus est rex Iudaeorum? Et infra: Et in<SG670, p. 270a>trantes domum invenerunt[58] puerum cum <I83, f. 135vb> Maria matre eius et procidentes adoraverunt eum et apertis suis[59] thesauris obtulerunt ei munera. Sacrificium itaque, quod a[60] christianis sacris altaribus admovetur[61], non solo[62] deo patri, sed etiam filio communi devotione offertur, quoniam nec patri sine filio potest offerri neque a[63] filio sine patre[64] sanciri[65].
Quod autem communem[66] [67] operam habeant pater et filius, hoc modo docetur: dum primi hominis plasma deus ad imaginem dei communi operationis[68] [69] virtute fecis<V630, f. 65ra>se[70] fertur[71], scriptura[72] dicente: Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Item ibi: Descendamus et confundamus ibi linguam[73] eorum. Et: Pluit[74] dominus[75] a domino ignem et sulphur super Sodomam[76]. Et in evangelio: <P9629, f. 39r> Pater meus usque modo operatur et ego operor. Similiter et opera, quae ego facio, non sunt mea, sed eius, <SG670, p. 270b> qui misit me, patris. Quae omnia non discretam patris et filii potentiam monstrant, sed unam deitatis operationem annuntiant[77].
Et is[78], qui[79] paternum[80] opus exsequitur, a[81] paternis operibus alienus esse[82] non creditur[83]. Si autem ex[84] evangelio <VD38, f. 129rb> filium[85] dei cognosceres[86] altissimum[87] nuncupatum[88], numquam filio[89] [90] derogans haec[91] de[92] solo deo patre dictum poneres[93] [94] testimonium, cum <I83, f. 136ra> scriptum sit: Tu, puer, propheta altissimi vocaberis[95]. Et ut filius cum patre indiscrete[96] in altissimis habitasse[97] credatur[98], Salomonis tes<N442, f. 62vb>timonio comprobatur: Ego, sapientia inquit, habitavi[99] [100] in[101] altissimis et thronus meus in columna nubis[102]. Et in psalmo[103] XCII[104]: Tu autem altissimus es in aeternum, domine, quoniam ecce inimici tui peribunt. <O93, f. 29ra> Nam cum diabolus thronum suum[105] contra creatoris sui thronum in altissimis collocare[106] elatus[107] superbia haec visus[108] est <SG670, p. 271a> nefando ore depromere[109]: Ponam sedem meam ad[110] aquilonem, inquit, ascendam super sidera caeli, sedebo super montes excelsos et ero similis altissimo[111]. Item in Salomone: Ne dixeris, peccavi, et quid accidit mihi triste, altissimus enim patiens est redditor. Si auditu[112] cordis tui scripturis novis[113] accommodare divinis, quae filium doceant[114] altissimum nuncupatum, vel diabolo crede[115], qui contra <VD38, f. 129va> opificis sui thronum sedem sibi voluit[116] collocare. Ut cum[117] agnoscatis filium a patre, ut vos suspicamini, non fuisse penitus[118] derelictum, hoc de se in evangelio posuit testimonium: Pater, qui me misit, me<I83, f. 136rb>cum est et non relinquet[119] me solum, quia, quae placita sunt ei, facio semper. Unde per subreptionem mandamus, ut omnis cura et sollicitudo invigilet, ne fides temeretur[120] [121] aut violetur. Iam <SG670, p. 271b> nullus est ignorantiae locus, nullus utatur simplicitatis excusatione praeterita[122]. Scienti peccare[123] necessaria confusio est, et[124] quod errore contraxit, scientia reformetur[125].

Ista[126], frater, tene[127] et haec doce. Utinam ad plenioris[128] affatus[129] sacietatem[130] [131] praesentiae tuae[132] nobis[133] gaudia contigissent, ut gratularemur[134] nos et colloquio[135] et presentia frui[136], quam[137] sumus ante[138] <V630, f. 65rb> scripta complexi. Verumtamen probasti, dilectissime frater, quo christianam fidem veneraris[139] affectu[140], dum ea, quae ad regulas patrum pertinent et ad mandata catholica sine aliqua cupis[141] transgressione servare[142] et spreta[143] [144] erratica et nociva catholica <VD38, f. 129vb> et apostolica cupis tenere praecepta et rectae fidei regulas docere atque servare. Haec, frater carissime, et alia, quae patrum regulis continentur[145], in labiis et <I83, f. 136va> in cordibus nostris indivisa[146] retrac<SG670, p. 273a>tatione[147] meditemur, et sicut scriptum est: Narremus ea filiis nostris, ut ea meditentur in cordibus suis, sedentes in domo, ambulantes in itinere, dormientes atque surgentes, quia beatus in domino, qui in lege eius meditabitur die ac nocte. Hoc et[148] magister[149] gentium secutus discipulum suum instruens admonet[150]: Haec meditare, in his esto, subiciens[151] plenitudinem <N442, f. 63ra> attende tibi[152] doctrinae, quoniam, si fidelibus sine intermissione incumbimus[153] institutis, separamur[154] a vitiis, dum[155] impensa cura[156] divino operi, humano locum non relinquit errori.
Quod, si ea, quae praedicta[157] sunt, validis teneantur fixa radicibus nec a paterna traditione[158] receditur et constanter quaesti<VD38, f. 130ra>onibus obviatur[159] ac pravorum intentio[160] cassatur[161], bonorumque fides et constantia roboratur.

Data VIII Idus Sept. Diocletiano VII[162] et Constantino[163] II vv.[164] cc. conss[165].

O93, f. 29ra; N442. f. 63ra; V630, f. 65rb; I83, f. 136va; VD38, f. 130ra; SG670, p. 271; P9629, f. 39r

1 *Überschrift*] EPISTOLA MARCELLI PAPAE QUOD FILIUS ĘQUE SIT ADORANDUS UT PATER *SG670*
2 MARCELLUS *SG670*
3 *am Rande* Quantum *VD38*
4 *am Rande* Solliter *VD38*
5 veritatem *P9629*
6 movearis *korr. aus* moveris *V630; SG670*
7 quam *fehlt I83*
8 dominico *korr. aus* dominicon *SG670*
9 *am Rande* Tribuas *VD38*
10 qui *korr. aus* que *P9629*
11 *am Rande* infirmitates *VD38*
12 regione *VD38*
13 nostris *VD38*
14 sunt *VD38;* sint *korr. aus* sunt *SG670*
15 epistolae] epistolę vestrę *korr. aus* epistolę *P9629;* epistolae vestrae *I83; SG670;* epistole nostrę VD38
16 *am Rande* Doctrine *VD38*
17 *am Rande* Ordo dispositio *VD38*
18 *am Rande* De his qui dicunt patrem maiorem filio esse quia illi soli sacrificium immolatur *V630*
19 decepti] decepti sunt *VD38*
20 patri *P9629*
21 soli *korr. aus* soli soli *SG670*
22 immoletur *korr. aus* immolatur *SG670*
23 nullam cum patre communis operam] nulla cum patre communia opera *I83; SG670*
24 communia *korr. aus* communis *P9629;* communionis *V630; VD38*
25 illud] illud nullum *I83*
26 etiam] etia *O93;* etiam et *I83*
27 christianis temporibus] christianis *korr. aus* christianis temporibus *SG670*
28 a *fehlt SG670*
29 priscis *korr. aus* prisci *V630;* priscis *korr. aus* xpriscis *SG670*
30 temporibus] temporibus a *korr. aus* temporibus *P9629;* temporibus a *SG670*
31 sacerdotibus *korr. aus* secerdotibus *SG670*
32 danihelo *O93; N442; V630;* Danihel *I83; VD38; SG670*
33 contrita *korr. aus* constrita *P9629*
34 suspitiamur *P9629*
35 se *fehlt VD38*
36 confessi *korr. aus* fessi *O93*
37 fornacae *i83*
38 *am Rande* Confiormatione *VD38*
39 se cum] se *korr. aus* se cum *SG670*
40 aestuantes *V630;* ęstuentis *VD38*

41 camini *korr. aus* camino *P9629*
42 quattuos *P9629*
43 similis *korr. aus* similitudo *V630*
44 deus *I83*
45 dixisse doceret] doceret dixisse *korr. aus* docere dixisse *SG670*
46 dixit *V630; I83; VD38; SG670*
47 offerent *N442; VD38; SG670*
48 ut *fehlt I83; VD38; SG670*
49 designata *korr. aus* designato *V630;* designata] designata ut *SG670*
50 oblata *korr. aus* oblatam *SG670*
51 nativitate *korr. aus* nativitatem *SG670*
52 qui *V630;* quę *korr. aus* qui *SG670*
53 completa *korr. aus* pleta *P9629*
54 *am Rande* Applicante offerente *VD38*
55 esset *fehlt I83*
56 iudae *korr. aus* iudeae *SG670*
57 Oriente] oriente vene *N442*
58 inverunt *I83*
59 suis thesauris] thesauris suis *V630; P9629; SG670*
60 a christianis sacris altaribus admovetur] christiani sacris altaribus admovent *VD38*
61 admoventur *I83*
62 soli *korr. aus* solo *P9629;* soli *I83; SG670;* solum *VD38*
63 a *fehlt VD38; SG670*
64 patri *V630*
65 sacrari *korr. aus* sanciri *P9629;* sacrari *I83; SG670;* sacrificari *VD38*
66 communem operam habeant pater et filius, hoc modo docetur: dum primi hominis plasma deus ad imaginem dei *fehlt SG670*
67 communem operam habeant pater et filius, hoc modo docetur: dum primi hominis plasma deus ad imaginem dei communi] communis *I83; fehlt VD38*
68 operationes *VD38*
69 operationis virtute] operatione virtutes *SG670*
70 fecisset *VD38*
71 *am Rande* dicitur nunciatur *VD38*
72 scriptura] scriptura liquet *korr. aus* scriptura *SG670*
73 linguas *I83; VD38; SG670*
74 pluit dominus *korr. aus* pluit *V630*
75 *am Rande* filius a patre *VD38*
76 sodomam *korr. aus* sodomom *SG670*
77 annuntiant] denuntiant *I83*
78 hi *I83*
79 qui *korr. aus* quia *V630*
80 paternum] pariter unum *korr. aus* pater unum *SG670*
81 et *I83;* a *fehlt SG670*
82 esse non *korr. aus* exxe *O93*
83 creditur *korr. aus* credatur *O93*
84 ex evangelio] per evangelium *I83; SG670;* in evangelio *VD38*
85 filium dei] dei filium *I83; SG670*
86 cognosceris *V630;* cognosceres *korr. aus* cognosceris *P9629*
87 altissimi *I83; SG670*
88 *am Rande* Nominatum *VD38*
89 filio *korr. aus* filio se *VD38*
90 filio derogans *korr. aus* derogans filio *SG670*
91 hoc *I83; SG670*
92 de *fehlt VD38*
93 *am Rande* detraheris *VD38*
94 poneres *korr. aus* ponere *O93; P9629;* ponere *V630*
95 vocaberis et ut *korr. aus* vocaberis *I83*
96 *am Rande* Inseparabiliter *VD38*
97 habitasse *korr. aus* inhabitasse *V630*
98 credatur] credatur in *SG670*

99 habitave *korr. aus* habitavet *P9629*
100 habitavi in altissimis *korr. aus* in altissimis habitavi *I83*
101 *am Rande* Perfido *VD38*
102 nubis. Et in psalmo XCII *korr. aus* nubis *SG670*
103 psalmo *korr. aus* salmo *P9629*
104 nonagesimo primo *VD38*
105 suum] suum vellet *korr. aus* suum *SG670*
106 conlocaret *V630;* collocare] conlocare vellet *VD38*
107 elatus *korr. aus* electos *P9629*
108 ausus *V630;* ausus *korr. aus* iussus *VD38*
109 *am Rande* Exprimere dicere *VD38*
110 ad aquilonem] ab aquilone *I83*
111 altissimi *I83*
112 auditum *V630; I83; VD38; SG670;* auditum *korr. aus* auditu *P9629*
113 novis] non vis *V630; I83; VD38 (korr. aus* novis); *SG670*
114 docent *VD38*
115 credere *V630*
116 voluit *korr. aus* volunt *SG670*
117 enim *korr. aus* cum *P9629;* enim *I83; SG670*
118 *am Rande* omnimodo *VD38*
119 relinquit *V630;* relinquet *korr. aus* relinquit *P9629;* reliquid *I83;* reliquit *N442; VD38;* relinquit *korr. aus* reliquit *SG670*
120 *am Rande* Corrumpatur *VD38*
121 timeretur *I83*
122 praeterite *VD38;* preterea *korr. aus* preterita *SG670*
123 peccata *korr. aus* peccare *SG670*
124 ut *korr. aus* et *SG670*
125 *am Rande* Restauretur *VD38*
126 Ita *VD38*
127 mone *VD38*
128 *am Rande* maioris *VD38*
129 affatus *korr. aus* afflatus *O93;* afflatus *VD38*
130 *am Rande* Dilectionem devotionem *VD38; interlinear* vel so *SG670*
131 societatem *P9629*
132 tue *korr. aus* ut vę *SG670*
133 vobis *SG670*
134 gratularemur nos] gratularemur *korr. aus* gratularemur nos *SG670*
135 colloquio] colloquio tui *N442; VD38*
136 tui *korr. aus* intuitu *V630;* fruitos *I83;* fructuosa *SG670*
137 qua *korr. aus* quam *SG670*
138 ante] ante per *korr. aus* ante *SG670*
139 veneraris *korr. aus* venerans *P9629;* venereris *VD38;* venereris *korr. aus* veneraris *SG670*
140 affectum *P9629*
141 cupis transgressione servare et spreta erratica et nociva catholica et apostolica *fehlt V630*
142 servari *SG670*
143 spernis *VD38*
144 spreta erratica et nociva] spretis erraticis et nocivis *I83; SG670*
145 continetur *I83*
146 *am Rande* Frequenti consideratione et disputatione *VD38*
147 retractione *VD38*
148 etenim *korr. aus* et *P9629;* etenim *I83; VD38;* enim *SG670*
149 magist *O93*
150 admonet *korr. aus* admonens *P9629*
151 subiciensque *korr. aus* subiciens *SG670*
152 tibi] tibi inquit *korr. aus* tibi *SG670*
153 incunctanter *V630*
154 separamus *I83*
155 Nam *korr. aus* Dum *SG670*
156 sollicitudo *VD38*
157 praedicata *VD38;* predicta *korr. aus* predicata *SG670*

158 traditione *korr. aus* tradictione *SG670*
159 obviatur *korr. aus* obviator *I83*
160 intentio *korr. aus* intentione *SG670*
161 cessatur *V630*
162 VII *fehlt N442; V630;* VI *P9629; I83; VD38; SG670*
163 constantio *I83*
164 vv. cc.] v. c. *SG670*
165 conss.] conss. EXPLICIT *N442*